

Brišēlē, 7.12.2016.
COM(2016) 776 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par veiktajiem pasākumiem biškopības nozarē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju

Saturs

1.	IEVADS	3
2.	METODIKA	4
3.	PĀRSKATS PAR ES BIŠKOPIBAS NOZARI	4
3.1.	Ražošana un cenas.....	4
3.2.	Tirdzniecība.....	5
3.3.	Bišu stropu uzskaitē	6
3.4.	Biškopju uzskaitē	6
4.	VALSTU BIŠKOPIBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA.....	7
4.1.	Juridiskais pamats	7
4.2.	Mērķi un pasākumi.....	7
4.3.	Eiropas Savienības budžets valstu biškopības programmām un izlietojuma procentuālie rādītāji.....	9
4.4.	Eiropas Savienības ieguldījuma sadalījums pa dalībvalstīm	9
4.5.	Izdevumu sadalījums pa pasākumu veidiem.....	11
5.	GALVENĀS IZMAIŅAS, KAS IEVIESTAS AR KLP REFORMU 2013. GADĀ	12
5.1.	Attiecināmie pasākumi.....	13
5.2.	Metode bišu stropu skaita un ES budžeta piešķiruma noteikšanai	13
6.	SECINĀJUMI	15

1. IEVADS

Eiropas Savienības (ES) biškopības nozare ir maza, salīdzinot ar citām lauksaimniecības nozarēm, tomēr ES lauksaimniecībai tā nodrošina daļu no nepieciešamās apputeksnēšanas.

ES biškopjiem nākas saskarties ar dažādām grūtībām, lai uzturētu bišu stropus un medus ražošanu. Pieaugošas izmaksas, sīva konkurence, ko izraisa lēta medus imports no trešām valstīm, bišu saimju zaudēšana, slimības un bišu parazīti apvienojumā ar lopbarības vides pasliktināšanos rada spiedienu uz nozari.

Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) nodrošina vairākus rīkus, lai atbalstītu biškopības nozari un mazinātu negatīvo ietekmi, ko dažas lauksaimniecības darbības izraisa attiecībā uz apsaimniekotiem apputeksnētājiem.

Tiešu atbalstu biškopības nozarei ES sniedz kopš 1997. gada¹. Virkne tirgus regulu nodrošināja dalībvalstīm iespēju izstrādāt attiecīgās valsts biškopības nozares programmas. Šo programmu mērķis ir uzlabot biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus; šie produkti ir ne tikai medus, bet arī peru pieniņš, ziedputekšņi, propoliss un bišu vasks. Programmas 50 % apmērā līdzfinansē Eiropas Savienība, un to ilgums ir trīs gadi.

225. panta a) apakšpunktā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju² noteikts, ka Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu reizi trīs gados — pirmo reizi līdz 2016. gada 21. decembrim — par 55., 56. un 57. pantā paredzēto pasākumu īstenošanu biškopības nozarē, tostarp par jaunākajiem pavērsieniem saistībā ar stropu identifikācijas sistēmām.

Ar šo ziņojumu tiek izpildīts minētais pienākums attiecībā uz 2013., 2014. un 2015. biškopības gadu³. Tā kā valstu biškopības programmu ilgums ir trīs gadi, šie biškopības gadi atbilst iepriekšējās trīsgadu biškopības programmas (2011.–2013. gads) pēdējam gadam un pašreizējās programmas (2014.–2016. gads) pirmajiem diviem gadiem. Šis ir Komisijas sestais ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par biškopības programmu īstenošanu⁴.

Visas dalībvalstis informēja par valsts biškopības programmu 2011.–2013. un 2014.–2016. gadam. Tas liecina par dalībvalstu lielo interesi un nozares vajadzībām.

Šajā ziņojumā aplūkoto trīs biškopības gadu laikā Padomes Regula (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotas TKO regula)⁵, joprojām bija spēkā; līdz ar to vēl nebija īstenotas izmaiņas, kas attiecībā uz biškopības nozari tika ieviestas ar KLP reformu 2013. gadā. Tomēr šajā ziņojumā ir norādītas galvenās tiesību aktu izmaiņas, kas ieviestas ar

¹ Padomes 1997. gada 25. jūnija Regula (EK) Nr. 1221/97, ar ko nosaka vispārējus noteikumus pasākumu piemērošanai, lai uzlabotu medus ražošanu un tirdzniecību, OV L 173, 1.7.1997., 1. lpp.

² OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

³ 2013., 2014. un 2015. biškopības gads atbilst attiecīgiem 12 mēnešu laikposmiem, kas sākas 1.9.2012. un beidzas 31.8.2013., sākas 1.9.2013. un beidzas 31.8.2014., sākas 1.9.2014. un beidzas 31.8.2015.

⁴ Iepriekšējais ziņojums tika publicēts 16.8.2013., COM(2013) 593 final.

⁵ OV L 299, 16.11.2007., 1. lpp.

KLP reformu, kā arī jaunākā pieejamā informācija par pavērsieniem saistībā ar stropu identifikācijas sistēmām.

2. METODIKA

Šajā ziņojumā ir izmantoti šādi informācijas avoti:

- valstu biškopības programmas, par kurām dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai attiecībā uz laikposmu par 2011.–2013., 2014.–2016. un 2017.–2019. gadu. Katrā valsts biškopības programmā jābūt dalībvalsts veiktam pētījumam par biškopības nozares ražošanas un tirdzniecības struktūru šīs valsts teritorijā;

- dalībvalstu izdevumi saistībā ar pasākumiem, kas veikti atbilstoši Komisijai paziņotajām valstu biškopības programmām⁶;

- dati par medus ražošanu un starptautisko tirdzniecību, kas iegūti no *EUROSTAT*, *COMEXT* un Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (PLO).

Detalizēti dati un kopsavilkuma tabulas par medus tirgu un valstu biškopības programmām ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē⁷.

3. PĀRSKATS PAR ES BIŠKOPĪBAS NOZARI

3.1. Ražošana un cenas

Saražojot aptuveni 250 000 tonnas gadā, **ES ir otra lielākā medus ražotāja aiz Ķīnas.**

ES nesaražo pietiekami daudz medus, lai apmierinātu vietējo pieprasījumu. 2015. gadā pašnodrošinātības rādītājs⁸ bija aptuveni 60 %.

Dalībvalstis, kas saražo lielāko medus apjomu (RO, ES, HU, DE, IT), galvenokārt atrodas Eiropas Savienības dienvidu daļā, kur biškopībai ir labvēlīgāki klimatiskie apstākļi.

Kopumā medus ražošana ES lēnām palielinās, taču ar ikgadējām svārstībām atkarībā no laikapstākļiem. Tomēr biškopjiem var kļūt grūtāk saglabāt šo ražošanas līmeni, ņemot vērā grūtības saistībā ar bišu veselību un biotopu izzušanu, ko izraisa lauksaimniecības intensifikācija. Ražošanas apstākļi pasliktinās, ražošanas izmaksas paaugstinās, un lēta medus importa pieaugums no trešām valstīm palielina konkurenci.

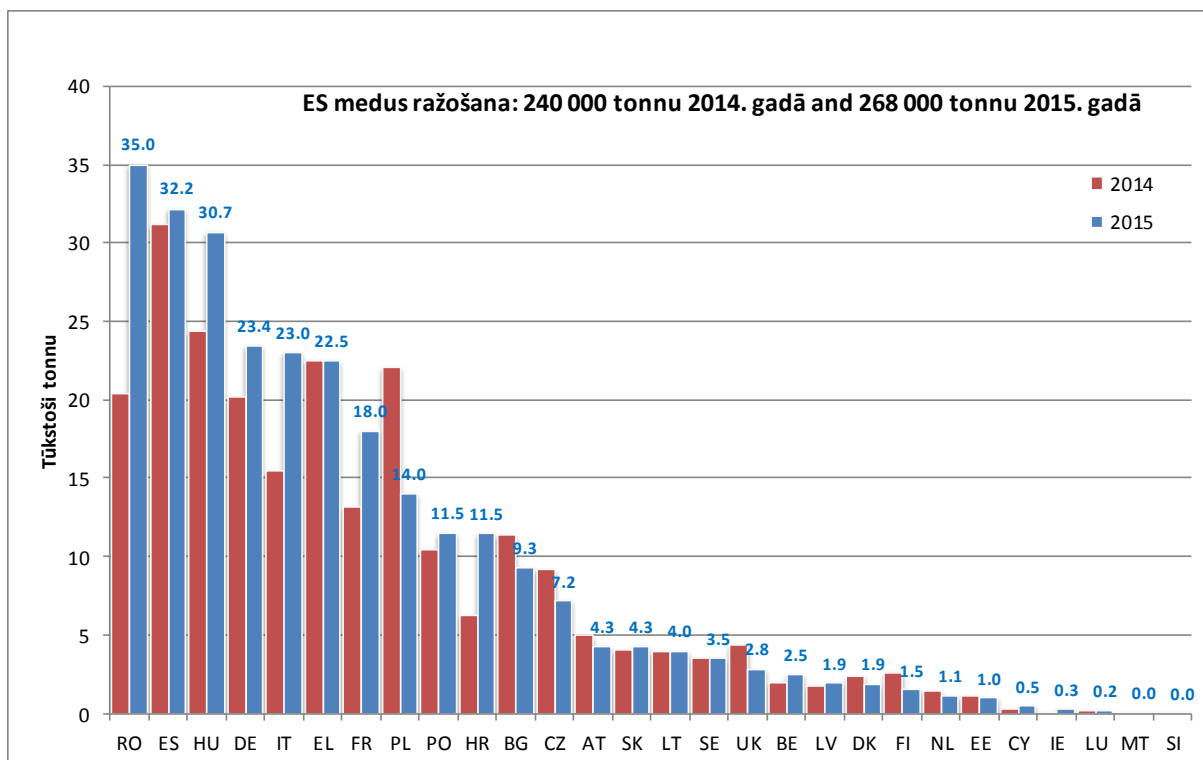
Medus cenas ievērojami atšķiras atkarībā no kvalitātes un tirdzniecības vietas. Dažādu ziedu medus cenas ir diapazonā no 2,54 EUR/kg Polijā par vairumtirgotāju vairumā tirgoto dažādu ziedu medu, līdz 15,18 EUR/kg par Apvienotajā Karalistē ražošanas vietā tirgoto medu.

1. attēls. ES medus ražošanas apjoms 2014. un 2015. gadā

⁶ Atbilstoši dalībvalstu paziņojumiem Komisijai saskaņā ar 6. pantu Komisijas 2004. gada 29. aprīļa Regulā (EK) Nr. 917/2004 par sīki izstrādātiem noteikumiem, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 797/2004 par pasākumiem, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus, OV L 163, 30.4.2004., 83. lpp.

⁷ http://ec.europa.eu/agriculture/honey/index_en.htm

⁸ Pašnodrošinātības rādītājs = vietējās medus ražošanas apjoma attiecība pret kopējo patēriņu = ES ražošanas apjoms gadā, dalīts ar (ES imports gadā + ES ražošanas apjoms gadā – ES eksports gadā)

Avots: dalībvalstu pētījumi, par kuriem paziņots valstu 2017.–2019. gada biškopības programmās

3.2. Tirdzniecība

Imports

ES ir lielākā medus importētāja pasaulē. ES importa apjoms gadu no gada pieaug.

2015. gadā ES importēja aptuveni 200 000 tonnu medus, kas veido ap 75 % no ES kopējā patēriņa apjoma. **Puse no importētā apjoma ievesta no Ķīnas** (aptuveni 100 000 tonnu). Nākamās divas lielākās importētā medus piegādātājas ir Meksika un Ukraina. No trešām valstīm importētais medus ir ievērojami lētāks nekā ES ražotais medus. 2015. gadā Ķīnas medus importa vienības vidējā cena bija 1,64 EUR/kg, bet vairumtirgotāju vairumā tirgotā dažādu ziedu medus vidējā cena ES bija 3,78 EUR/kg. Tā kā ražošanas izmaksas ir augstākas, ES ražotājiem ir maz iespēju konkurēt ar importa medu.

Eksports

ES eksporta apjoms ir niecīgs, salīdzinot ar importa apjomu.

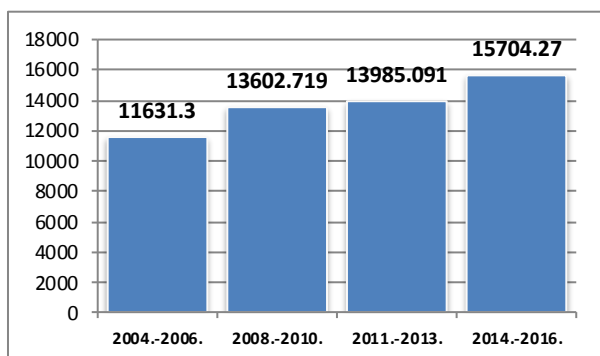
2015. gadā ES eksportēja aptuveni 20 000 tonnu medus, kas veido ap 8 % no ES kopējā ražošanas apjoma. ES galvenokārt eksportē uz augstas kvalitātes medu pieprasošiem tirgiem Šveicē, Saūda Arābijā, Japānā, ASV un Kanādā. 2015. gadā medus eksporta vienības vidējā cena bija 5,77 EUR/kg.

3.3. Bišu stropu uzskaite

Saskaņā ar 2014.–2016. gada programmās sniegtajiem datiem ES bija ap 16 miljonu bišu stropu. Piecas dalībvalstis ar lielāko bišu stropu skaitu atrodas galvenokārt ES dienvidos: Spānija, Francija, Grieķija, Rumānija un Itālija.

Komisijai nav jaunu datu par bišu stropu skaitu salīdzinājumā ar iepriekšējo ziņojumu. Atjauninātie dati nebūs pieejami līdz 2017. gadam.

2. attēls. Bišu stropu skaita izmaiņas ES

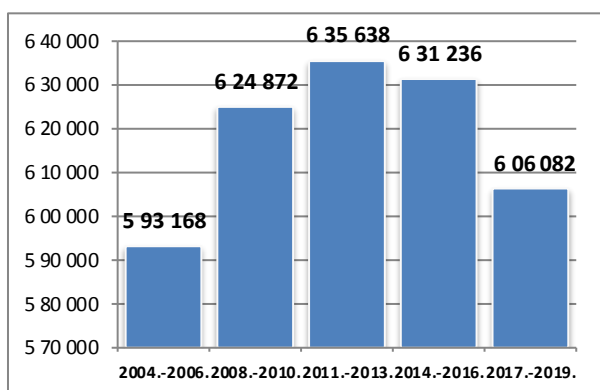

Avots: dalībvalstu pētījumi, par kuriem paziņots valstu biškopības programmās

3.4. Biškopju uzskaite

Saskaņā ar 2017.–2019. gada programmās sniegtajiem datiem Eiropas Savienībā bija ap 600 000 biškopju. **Biškopju skaits ES ir samazinājies.** Daudzu to biškopju vietā, kas darbību nozarē pārtrauc pamet vecuma dēļ, jaunienācēji nestājas.

3. attēls. Biškopju skaita izmaiņas ES

Avots: dalībvalstu pētījumi, par kuriem paziņots valstu biškopības programmās

Situācija dažādās dalībvalstīs ir stipri atšķirīga. Vācija ir viena no nedaudzām dalībvalstīm, kam ir izdevies apturēt biškopju skaita samazināšanos. Vācijas Biškopju asociācija par darbības prioritāti noteica biškopju nodarbināšanas stratēģiju un piedāvāja iesācēju kursus, kas nodrošināja aktīvo biškopju skaita pieaugumu. Daļa no šīm darbībām tika finansētas, izmantojot programmu „tehniskā atbalsta” pasākumu.

2015. gadā 96 % no Eiropas biškopjiem katrs pārvaldīja mazāk nekā 150 bišu stropus, kas ir robežšķirtne, līdz kurai dravu uzskata par „neprofesionālu”; tikai 4 % no ES biškopjiem katram ir vairāk nekā 150 bišu stropu, un viņus var klasificēt kā „profesionālus” biškopjus. Šo robežšķirtni gan apstrīd dažas biškopju asociācijas, kas uzskata, ka 40 stropi būtu piemērotāks kritērijs.

Vairums ES biškopju (72 %) ir biškopju asociāciju biedri.

4. VALSTU BIŠKOPĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA

4.1. Juridiskais pamats

2013., 2014. un 2015. biškopības gadā, kas aplūkoti šajā ziņojumā, Padomes Regula (EK) Nr. 1234/2007 joprojām bija spēkā; **līdz ar to vēl nebija īstenotas izmaiņas, kas attiecībā uz biškopības nozari tika ieviestas ar KLP reformu 2013. gadā.**

Jaunās Regulas (ES) Nr. 1308/2013 55.–57. panta noteikumi aizstāj un atceļ Regulas (EK) Nr. 1234/2007 105.–110. panta noteikumus. Tomēr Regulas (ES) Nr. 1308/2013 231. pantā noteikts, ka visas daudzgadu programmas, kas pieņemtas līdz 2014. gada 1. janvārim, jāturpina reglamentēt ar attiecīgajiem Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 noteikumiem, līdz beidzas minēto programmu darbības termiņš. Likumdevējs nosaka šādu pārejas noteikumu, lai nodrošinātu iesākto programmu pēctecību. Tā kā 2011.–2013. un 2014.–2016. gada biškopības programmas tika pieņemtas pirms 2014. gada 1. janvāra, tās vēl reglamentēja noteikumi Regulā (EK) Nr. 1234/2007 un Komisijas Regulā (EK) Nr. 917/2004 par sīki izstrādātiem noteikumiem, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 797/2004 par pasākumiem, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus⁹.

4.2. Mērķi un pasākumi

Programmu mērķis ir uzlabot vispārējos biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības nosacījumus Eiropas Savienībā.

Atbalsta saņemšanai ir piemēroti seši pasākumi, un tos var iekļaut valstu biškopības programmās.

Izstrādājot šīs programmas, dalībvalstis konsultējas ar savām biškopju organizācijām un no piemēroto pasākumu saraksta izvēlas tās darbības, kuras uzskata par būtiskākajām. Piemēram, 2014. un 2015. biškopības gadā Nīderlande izvēlējās īstenot tikai vienu pasākumu — lietišķos pētījumus.

Seši piemērotie pasākumi nav mainīti kopš iepriekšējā Komisijas ziņojuma 2013. gadā, un tie ir šādi:

---

⁹ OV L 163, 30.4.2004., 83. lpp.

Tehniskais atbalsts ir paredzēts ražošanas un tirdzniecības efektivitātes uzlabošanai, ieviešot labākus paņēmienus. To vidū jāmin pamatkursu organizēšana jaunienācējiem šajā nozarē un tālākizglītība pieredzējušiem biškopjiem, kā arī par grupu veidošanu un kooperāciju atbildīgajām personām; mācību kursi jo īpaši attiecas uz tādām jomām kā bišu audzēšana un slimību novēršana, medus ievākšana, iepakšana, uzglabāšana un pārvadāšana, kā arī tirdzniecība. Mācību dravas un biškopības konsultantu/tehniķu tīkls nodrošina praktisko un tehnisko zināšanu izplatīšanu. Šo pasākumu var izmantot arī nozares modernizācijas atbalstam, dodot biškopjiem iespēju iegādāties ekstrakcijas aprīkojumu.

Varroatozes apkarošanas mērķis ir šā endēmiskā parazīta invāzijas kontrole bišu stropos. Varroatoze ir medus bišu slimība, ko izraisa *Varroa* ērce, kas novājina bišu imūnsistēmu un sekmē bišu sekundāru inficēšanos ar vīrusiem. Varroatozi galvenokārt kontrolē, samazinot parazītu daudzumu. Varroatoze būtiski samazina medus ievākšanas apjomus ES, un, to neapkarojot, bišu saimes tiek zaudētas. Tā kā ES ir varroatozes epidēmija un to nav iespējams pilnībā izskaust, vienīgais veids, kā novērst tās radītās sekas, ir apstrādāt bišu stropus, izmantojot apstiprinātas metodes un līdzekļus. Nepieciešams noteikts ieguldījums, lai ražotāji spētu segt pieaugošās izmaksas, ko rada pienācīga bišu stropu apstrāde (lai iegādātos līdzekļus un aprīkojumu, piemēram, aizsargtīklus).

Atbalsts **ceļojošās dravniecības racionalizācijai** ir paredzēts stropu pārvietošanas pārvaldības atvieglošanai Savienībā un vietas nodrošināšanai biškopjiem augu ziedēšanas sezonas laikā. Ceļojošās dravniecības pārvaldību var atvieglot ar tādiem līdzekļiem kā stropu un rāmju identificēšana, ceļojošās dravniecības reģistra izveide, investīcijas materiālos, kas atvieglo ceļojošo dravniecību, un ziedaugu šķirņu kartēšana. Vairākās dalībvalstīs ceļojošā dravniecība ir būtiska, lai apmierinātu bišu uztura vajadzības un nodrošinātu augu apputeksnēšanu.

Atbalsta pasākumi **medus analīžu** veikšanai ir nepieciešami, lai uzlabotu medus tirdzniecību. Medus analīzes ļauj biškopjiem nodrošināt tirgū laistā medus atbilstību fizikāli ķīmiskajām īpašībām, kuras noteiktas Padomes Direktīvā 2001/110/EK, kas attiecas uz medu¹⁰; medus botāniskās izcelsmes analīzes sniedz biškopjiem precīzus datus par ievākto medu, dodot iespēju produktiem noteikt augstāku cenu. Finansiālais atbalsts medus analīzēm ir būtisks, lai nodrošinātu šā pakalpojuma pieejamību lielam biškopju skaitam.

Bišu skaita atjaunināšana bišu stropos dod iespēju daļēji kompensēt zaudētās bites un tādējādi nepiedzīvot ražošanas samazinājumu; ir iespējams iekļaut arī finansējumu bišu māšu ražības veicināšanai vai bišu saimju iegādei.

Regulas sniegtā iespēja iekļaut biškopības programmās konkrētus **lietišķo pētījumu** projektus medus kvalitātes uzlabošanai, kā arī šo projektu rezultātu izplatīšana var sekmēt ražotāju zināšanu paaugstināšanu par konkrētu biškopības praksi.

---

¹⁰ OV L 10, 12.1.2002., 47. lpp.

4.3. Eiropas Savienības budžets valstu biškopības programmām un izlietojuma procentuālie rādītāji

Eiropas Savienības finansējums biškopības nozarei ir salīdzinoši mazs, bet tas tiek palielināts katru trīs gadu laikposmā, lai ņemtu vērā nozares pieaugošās vajadzības, programmu veiksmīgo ieviešanu un Eiropas Savienības secīgo paplašināšanos. 2017.–2019. gada biškopības programmās Eiropas Savienības finansējums tiks palielināts līdz EUR 36 miljoniem katrā biškopības gadā.

1. tabula. Eiropas Savienības finansējums, kas pieejams valstu biškopības programmām

Eiropas Savienības finansējums, kas pieejams <u>katrā biškopības gadā</u>	Biškopības 2013. gads 2011.–2013. gada programmas	Biškopības 2014. gads 2014.–2016. gada programmas	Biškopības 2015. gads 2014.–2016. gada programmas
EUR	32 000 000	33 100 000	33 100 000
Eiropas Savienības finansējuma izlietojuma apjoms dalībvalstīs (EUR)	29 160 781	30 430 265	30 874 274
Izlietojums procentos	91 %	92 %	93 %

Visas dalībvalstis¹¹ iesniedza valsts biškopības programmas 2011.–2013. un 2014.–2016. gadam.

Eiropas Savienības ieguldījums programmās atbilst 50 % no izdevumiem, kas radušies dalībvalstīm. Konkrēti tas nozīmē, ka biškopības 2013. gadā biškopības nozarei kopā bija pieejami EUR 64 miljoni: EUR 32 miljoni no Eiropas Savienības budžeta un EUR 32 miljoni no pašu dalībvalstu budžeta. Biškopības 2014. un 2015. gadā kopā bija pieejami EUR 66,2 miljoni gadā: EUR 33,1 miljons no Eiropas Savienības budžeta un EUR 33,1 miljons no pašu dalībvalstu budžeta.

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem dalībvalstis izmantoja gandrīz visu Eiropas Savienības finansējumu, kas bija pieejams šīm programmām. ES vidējie izlietojuma procentuālie rādītāji ir ļoti labi: tie bija 91 %, 92 % un 93 % attiecīgi 2013., 2014. un 2015. biškopības gadā.

4.4. Eiropas Savienības ieguldījuma sadalījums pa dalībvalstīm

Galvenais faktors, kas nosaka Eiropas Savienības ieguldījuma sadalījumu pa dalībvalstīm, ir bišu stropu skaits attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

¹¹ 27 dalībvalstīs bija ieviesta valsts biškopības programma 2011.–2013. gadam. Pēc Horvātijas pievienošanās Eiropas Savienībai 2013. gada 1. jūlijā 28 dalībvalstīs bija ieviesta valsts biškopības programma 2014.–2016. gadam.

Pamatojoties uz dalībvalstu prognozētajiem izdevumiem, kas paziņoti valstu programmās, Eiropas Savienības finansējums tiek sadalīts saskaņā ar katras dalībvalsts proporcionālo daļu kopējā bišu stropu skaitā Eiropas Savienībā.

Dalībvalstis sniedz informāciju par to teritorijā esošo bišu stropu skaitu laikā, kad biškopības programmas tiek iesniegtas Komisijai. Bišu stropu skaits un sadalījums pa dalībvalstīm un kopā Eiropas Savienībā ir publicēts Komisijas Īstenošanas regulā, ar ko groza I pielikumu Regulai (EK) Nr. 917/2004¹².

Bišu stropu skaits katrā dalībvalstī, aprēķinot to procentos no kopējā bišu stropu skaita ES, nosaka teorētisko maksimālo budžeta procentuālo daļu, uz kuru var pretendēt katra dalībvalsts. Ja dalībvalsts prognozē mazākus izdevumus nekā tai pieejamais maksimālais budžets, finansējums, ko šī dalībvalsts nepieprasa, tiek sadalīts starp citām dalībvalstīm.

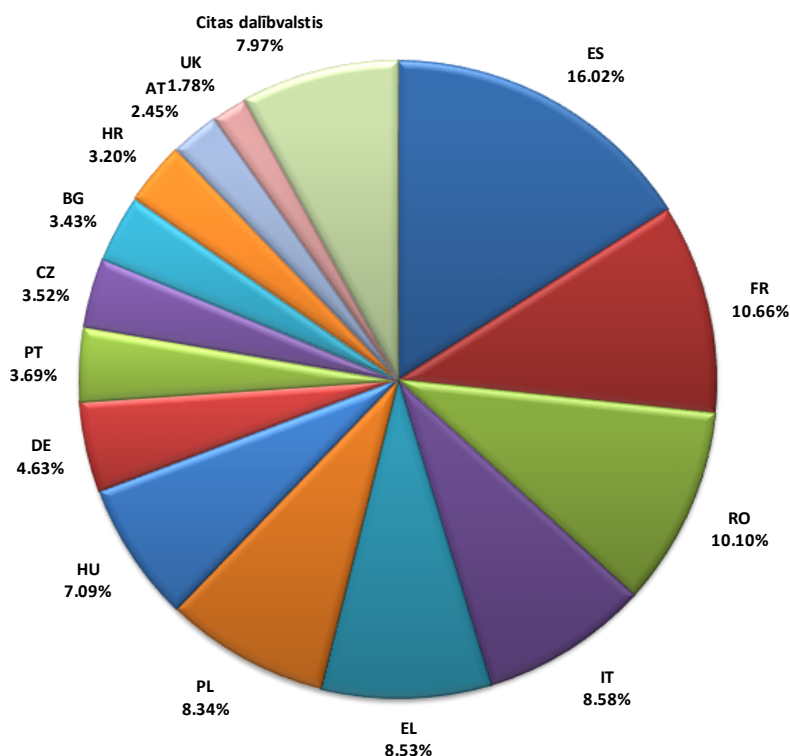
Tādējādi dalībvalstis ar lielāko bišu stropu skaitu saņem lielāko Eiropas Savienības finansējuma daļu. 2013., 2014. un 2015. biškopības gadā Spānijai, dalībvalstij ar lielāko bišu stropu skaitu Eiropas Savienībā, tika piešķirta lielākā Eiropas Savienības finansējuma daļa. Piecām dalībvalstīm ar lielāko bišu stropu skaitu (Spānijai, Francijai, Grieķijai, Rumānijai un Itālijai) tika piešķirta aptuveni puse no visa ES finansējuma 2013., 2014. un 2015. biškopības gadā.

---

¹² Attiecībā uz 2014.–2016. gada programmām skatīt Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 768/2013, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 914/2004 par sīki izstrādātiem noteikumiem, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 797/2004 par pasākumiem, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus, OV L 214, 9.8.2013., 7. lpp.

Attiecībā uz 2011.–2013. gada programmām skatīt Komisijas Regulu (ES) Nr. 726/2010, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 917/2004 par sīki izstrādātiem noteikumiem, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 797/2004 par pasākumiem, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus, OV L 213, 13.8.2010., 29. lpp.

4. attēls. Eiropas Savienības ieguldījuma sadalījums pa dalībvalstīm 2015. biškopības gadā

4.5. Izdevumu sadalījums pa pasākumu veidiem

Saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 917/2004 katra biškopības gada beigās dalībvalstis paziņo Komisijai izdevumus par katra veida pasākumiem.

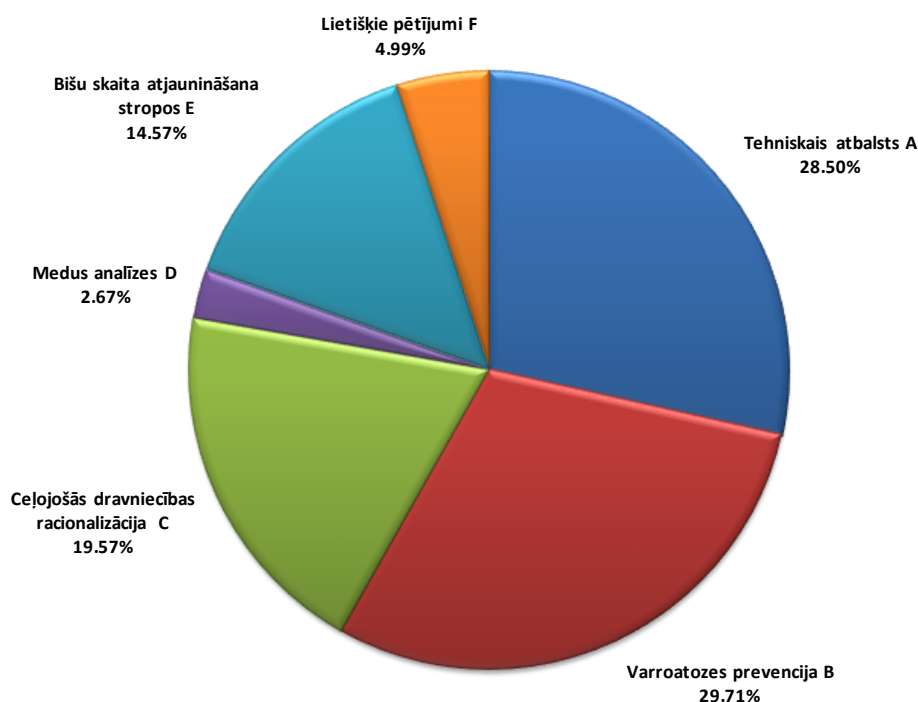
Izdevumu sadalījums pa pasākumu veidiem 2013., 2014. un 2015. biškopības gadā lielos vilcienos ir palicis nemainīgs, salīdzinot to ar Komisijas iepriekšējo ziņojumu.

Varroatozes apkarošana un tehniskais atbalsts biškopjiem un biškopju organizācijām (katrs no šiem pasākumiem veidoja aptuveni 29 % no kopējiem izdevumiem) bija divi galvenie izmantotie pasākumi. Tas atspoguļo nozares vajadzības turpināt ieguldījumus biškopības aprīkojumā, nepārtraukti pārskatīt biškopības praksi, lai cīnītos pret slimībām un bišu stropu parazītiem, un apmācīt jaunus biškopjus.

Ceļojošās dravniecības racionalizācija veidoja aptuveni 19 % no kopējiem izdevumiem un bija trešais pasākums. Vairākās dalībvalstīs ceļojošā dravniecība ir būtiska biškopības prakse, lai apmierinātu bišu uztura vajadzības visā biškopības sezonā un nodrošinātu augu apputeksnēšanu.

Bišu skaita atjaunināšana stropos veidoja aptuveni 15 % no kopējiem izdevumiem un bija ceturtais pasākums, savukārt piektajā vietā bija **lietišķie pētījumi** (aptuveni 5 % no kopējiem izdevumiem), bet sestajā vietā — **medus analīze** (aptuveni 3 % no kopējiem izdevumiem).

5. attēls. Izdevumu sadalījums pa pasākumu veidiem 2015. biškopības gadā

5. GALVENĀS IZMAIŅAS, KAS IEVIESTAS AR KLP REFORMU 2013. GADĀ

Ar KLP reformu 2013. gadā tika ieviestas būtiskas izmaiņas attiecībā uz biškopības programmām. Šīs izmaiņas ir atspoguļotas Regulas (ES) Nr. 1308/2013 55.–57. pantā par atbalstu biškopības nozarē, ar kuriem aizstāj Regulas (EK) Nr. 1234/2007 105.–110. pantu par biškopību. Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 2015/1366¹³ papildina Regulu (ES) Nr. 1308/2013 par biškopību, bet Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 2015/1368¹⁴ nosaka, kā piemēro Regulu (ES) Nr. 1308/2013 attiecībā uz atbalstu biškopības nozarei.

Galvenie KLP reformas mērķi attiecībā uz biškopības nozari bija šādi:

- pielāgot attiecināmos pasākumus nozares vajadzībām;
- nodrošināt godīgāku ES budžeta piešķiršanu, uzlabojot metodes, kuras dalībvalstis izmanto, lai noteiktu bišu stropu skaitu valsts teritorijā.

¹³ OV L 211, 8.8.2015., 3. lpp.

¹⁴ OV L 211, 8.8.2015., 9. lpp.

5.1. Attiecināmie pasākumi

Ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 55. panta 4. punktu groza attiecināmo biškopības pasākumu sarakstu; ar to ir paplašināta vairāku pasākumu piemērošanas joma un iekļauti divi jauni pasākumi.

Ņemot vērā reformēto KLP, pašlaik biškopībā ir astoņi attiecināmie pasākumi:

- a) **tehniskais atbalsts biškopjiem un biškopju organizācijām;**
- b) **cīņa pret bišu parazitājiem un slimībām, jo īpaši varroatozi;** šā pasākuma piemērošanas joma paplašināta, lai ņemtu vērā nozares vajadzības cīņties pret Āzijas sirseņa (*Vespa velutina*)¹⁵ un mazo stropu vaboļu (*Aethina tumida*)¹⁶ invāzijas attīstību, kā arī pret citām bišu slimībām, neskaitot varroatozi, piemēram, nozemozi vai peru puvi.
- c) **ceļošās dravniecības racionalizācija;**
- d) **pasākumi laboratoriju atbalstam, lai analizētu biškopības produktus ar mērķi palīdzēt biškopjiem pārdot savus produktus un palielināt to vērtību;** šā pasākuma piemērošanas joma paplašināta, iekļaujot citu biškopības produktu¹⁷, piemēram, peru pienaņa, ziedputekšņu, propolisa un bišu vaska, analīzi. Tas ir svarīgi, lai atbalstītu kvalitatīvu biškopības produktu attīstību un nodrošinātu biškopjiem papildu ienākumu avotu;
- e) **pasākumi bišu skaita atjaunināšanai stropos Eiropas Savienībā;**
- f) **sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu lietišķās pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā;**
- g) **tirgus uzraudzība;** tas ir jauns pasākums, kuru var izmantot, piemēram, lai uzraudzītu medus un biškopības produktu ražošanu un cenas;
- h) **produktu kvalitātes uzlabošana ar mērķi izmantot produktu iespējas tirgū;** tas ir jauns pasākums, kas var noderēt, piemēram, lai izmantotu peru pienaņa vai ziedputekšņu iespējas.

5.2. Metode bišu stropu skaita un ES budžeta piešķiruma noteikšanai

Kā minēts iepriekš, **galvenais faktors, kas nosaka Eiropas Savienības ieguldījuma sadalījumu pa dalībvalstīm, ir bišu stropu skaits attiecīgās dalībvalsts teritorijā.**

2013. gada KLP reformā šis princips ir saglabāts, bet tikuši saskaņoti noteikumi bišu stropu skaita noteikšanai (iespējamajā līmenī, ņemot vērā plašās dalībvalstu atšķirības biškopības nozarē); saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 2015/1366 4. pantu Eiropas Savienības ieguldījumu sadala proporcionāli **kopējam vidējam stropu skaitam divu kalendāro gadu laikā tieši pirms valstu biškopības programmu paziņošanas Komisijai.**

¹⁵ <http://presse.inra.fr/en/Resources/Press-releases/rapid-expansion-of-Asian-hornet>

¹⁶ http://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/small_hive_beetle_outbreaks/index_en.htm

¹⁷ Biškopības programmās iekļautie biškopības produkti ir norādīti Regulas (ES) Nr. 1308/2013 I pielikuma XXII daļā, un tie ir medus, peru pienaņš, propoliss un bišu vasks.

Līdz 2014.–2016. gada programmām dalībvalstīm bija noteikts tikai pienākums reizi trīs gados, iesniedzot attiecīgās valsts biškopības programmu, paziņot Komisijai bišu stropu skaitu valsts teritorijā. Veidos, kādos dalībvalstis apkopoja informāciju par to teritorijā esošo bišu stropu skaitu, pastāvēja būtiskas atšķirības, it īpaši attiecībā uz bišu stopu tipiem, kas tika ņemti vērā, laikposmu un gadiem, kuros informācija tika apkopota, un, visbeidzot, skaita noteikšanā izmantoto metodi. Situāciju bija nepieciešams risināt, lai nodrošinātu godīgāku ES finansējuma piešķiršanu.

Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 2015/1366 1., 2. un 3. pantā definēts termins „bišu strops”, dalībvalstīm noteikta prasība izmantot **uzticamu metodi, lai katru gadu no 1. septembra līdz 31. decembrim noteiktu to teritorijā esošo un ziemošanai gatavo bišu stropu skaitu**, un, visbeidzot, dalībvalstīm nosaka pienākumu katru gadu, sākot no 2017. gada, paziņot bišu stropu skaitu valstī.

Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 2015/1368 2. pantu un pielikuma 2. punktu valstu 2017.–2019. gada biškopības programmās dalībvalstis aprakstīja to teritorijā esošo bišu stropu skaita noteikšanā izmantoto metodi.

Katrā dalībvalstī izmantotās metodes apraksts ir pieejams 2017.–2019. gada biškopības programmās, kas publicētas Komisijas tīmekļa vietnē. Metožu kopsavilkums sniegts 2. tabulā. 18 dalībvalstis izmantos obligātas reģistrēšanās sistēmu, bet 10 dalībvalstis izmantos statistisku metodi, lai noteiktu bišu stropu skaita aplēsi, pamatojoties uz biškopju organizāciju reģistrēto biškopju paraugu atlasi.

Kopumā bišu stropu obligātā reģistrēšana ir uzskatāma par uzticamāko metodi, taču tā rada lielāku administratīvo slogu biškopjiem un dalībvalstīm. Valsts likums uzliek biškopjiem pienākumu reģistrēt savu darbību un paziņot bišu stropu skaitu pārvaldes iestādei. Svarīgi norādīt, ka sešas dalībvalstis ar lielāko bišu stropu skaitu (ES, FR, EL, RO, IT, PL) ir izvēlējušās bišu stropu obligāto reģistrēšanu, bet dalībvalstis ar mazāk nozīmīgu biškopības nozari ir izvēlējušās statistiskās aplēses metodi.

Bišu stropu skaita noteikšanas statistiskās metodes uzticamība ir atkarīga no biškopības organizāciju kārtotās datubāzes kvalitātes un no tā, cik reprezentatīvs ir biškopju paraugs, kas atlasīts, lai iegūtu informāciju par bišu stropu skaitu.

Dalībvalstis savu bišu stropu skaitu, kas noteikts ar jaunajām metodēm, pirmo reizi paziņos Komisijai 2017. gada 15. martā. Saskaņā ar 13. pantu Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 2015/1368 Komisija savā tīmekļa vietnē publisko kopējos datus par dalībvalstu paziņoto bišu stropu skaitu. Šie dati tiks atjaunināti katru gadu, un tas nodrošinās Eiropas Savienības bišu stropu skaita labāku pārraudzību.

2. tabula. Kopsavilkums par dalībvalstu izmantotajām metodēm, lai noteiktu to teritorijā esošo bišu stropu skaitu saskaņā ar valstu biškopības programmām 2017.–2019. gadam

Dalībvalstis	Dalībvalstu kompetento iestāžu veiktā reģistrēšana	Statistiskā metode/paraugu atlase, pamatojoties uz biškopju organizāciju kārtotām datubāzēm vai brīvprātīgu reģistrēšanos
Beļģija		X
Bulgārija		X
Čehijas Republika	X	
Dānija		X
Vācija		X
Igaunija		X
Īrija		X
Grieķija	X	
Spānija	X	
Francija	X	
Horvātija	X	
Itālija	X	
Kipra	X	
Latvija	X	
Lietuva	X	
Luksemburga	X	
Ungārija	X	
Malta	Pilna uzskaitē	
Nīderlande		X
Austrija	X	
Polija	X	
Portugāle	X	
Rumānija	X	
Slovēnija	X	
Slovākija	X	
Somija		X
Zviedrija		X
Apvienotā Karaliste		X
ES-28	18 dalībvalstis	10 dalībvalstis

6. SECINĀJUMI

Ar KLP reformu 2013. gadā tika uzlabots juridiskais pamats, lai atbalstītu ES biškopības nozari, izmantojot valstu biškopības programmas. Attiecināmie pasākumi pielāgoti nozares mainīgajām vajadzībām, un pilnveidotas metodes ES finansējuma piešķiršanai dalībvalstīm, pamatojoties uz bišu stropu skaitu. Pirmie konkrētie reformas rezultāti būs redzami, īstenojot 2016. gada augustā uzsāktās 2017.–2019. gada biškopības programmas. Šim ziņojumam nav pievienoti papildu tiesību aktu priekšlikumi.

Ņemot vērā šajā ziņojumā konstatētos faktus, kas liecina, ka visas dalībvalstis ir ieviesušas valstu biškopības programmas un ka izlietoti vairāk nekā 90 % no pieejamā Eiropas Savienības finansējuma, iespējams secināt, ka Eiropas tirgus pasākumi attiecībā uz biškopības nozari darbojas apmierinoši. Nākamais ziņojums, kas jā sagatavo pēc trīs gadiem, sniegs

iespēju novērtēt to jauno reglamentējošo noteikumu ietekmi, kuri tika ieviesti ar 2013. gada KLP reformu.